

Motion till riksdagen

1989/90:Jo42

av Annika Åhnberg m.fl. (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:123 Fisket

Fiskprisregleringen och fiskeriadминистраtionen har nyligen varit föremål för utredning. Utredningens förslag har mötts av massiv kritik. Kanske är det därför som regeringens proposition i så hög grad innehåller förslag om ytterligare utredningar istället för förslag om ny politik.

Fisket befinner sig mitt i en omfattande förändringsprocess. Förhandlingar inom EFTA-blocket och mellan EFTA och EG förväntas leda fram till en avreglering av fisket i alla berörda länder. Det innebär för svensk del att fiskeripolitiken måste ändras för att anpassas till den internationella utvecklingen. För fisket innebär det på många sätt förändrade existensvillkor. Fiskerinäringen påverkas också i hög grad av de förändringar haven utsätts för genom negativ miljöpåverkan.

Propositionen saknar perspektiv för det svenska fiskets framtid. Istället hänvisar man till de fortsatta förhandlingarna inom EFTA. Men vi kan inte basera vår fiskepolitik uteslutande på resultaten av internationella förhandlingar. Vi måste också i dessa förhandlingar uttrycka en ambition för det svenska fisket.

Den svenska fiskerinäringen är liten totalt sett, men den är betydelsefull i vissa regioner. Det finns mellan 3 500 och 4 000 yrkesfiskare i Sverige och antalet är sjunkande. Men ytterligare sex personer per yrkesfiskare sysselsätts i förädlingsleden. 1989 uppgick den totala svenska fångsten till 215 000 ton. Förstahandsvärdet uppgick till drygt 700 miljoner, varav torskfisket utgjorde ungefär hälften.

Avväj hoten mot världsfisket

Den totala världsfångsten uppgår till över 90 miljoner ton/år. 70 % används till mänsklig konsumtion. Uppskattningar ger vid handen att det vid sekelskiftet kommer att behövas 120 miljoner ton. Fisket i hela världen har utvecklats starkt från 50-talet och framåt. Det har lett till att fiskebestånden blivit överfiskade. Svårigheterna att nå ett balanserat fångstuttag utgör ett stort hot mot världsfisket och därmed mot världens livsmedelsförsörjning. Den alltmer förorenade havsmiljön är också ett mycket stort hot. Sverige måste öka sina ansträngningar på det internationella planet för att bidra till väl avvägda fångstuttag och minskade miljöproblem.

Bevara det svenska fisket

Mot. 1989/90

Jo42

För det svenska fisket bör ambitionen vara att vi skall behålla och utveckla ett fiske i minst den nuvarande omfattningen. Endast en tredjedel av landets fiskförsörjning baseras på svenskfångad fisk. Det visar att Sverige redan i dag har en betydande öppenhet när det gäller handeln med fisk och marina produkter. Det bör vara fullt möjligt och förenligt med den pågående utvecklingen inom EFTA att den svenska fiskförsörjningen i högre grad baseras på svenskfångad fisk.

Sverige skall inte gå före

EFTA-överenskommelsen innebär att frihandel skall uppnås till den 1 januari 1994. Sverige bör inte gå före andra länder i sin avreglering utan i takt med dem, annars riskerar vi att slå ut den svenska fiskerinäringen genom ojämlika konkurrensvillkor. Det är också mycket viktigt att Sverige bevakar hur förändringsprocessen fortskrider i de andra berörda länderna. Och att *alla* former av subventioner beaktas, även t ex skatteregler. I syfte att möjliggöra en parallell utveckling i förhållande till andra länder bör regeringen noga följa och analysera utvecklingen. Regeringen bör också återkomma till riksdagen med en redogörelse över utvecklingen i övriga EFTA-länder samt inom EG.

Parlamentarisk utredning

Den s.k. Hallmanska utredningen var en enmansutredning. De stora förändringar som fisket står inför motiverar en bredare utredning, som kan belysa fler frågor. Exempel på frågor som behöver belysas är: utformningen av den framtida fiskeripolitiken, de internationella aspekterna, (bl.a. nödvändigheten av ett väl avvägt fångstuttag), miljöproblemen nationellt och internationellt, de regionalpolitiska aspekterna och vissa beredskapsaspekter. Det förefaller som om ett lågt pris till producenten inte alltid motsvaras av ett lågt pris för konsumenten. Det är därför angeläget att hela kedjan i fiskerinäringen ses över, från fiskaren till konsumenten, t.ex. fiskeauktionernas funktion. Vi föreslår därför att en parlamentarisk utredning för fisket tillsätts och att utredningens resultat avvaktas innan ytterligare anpassning till den internationella utvecklingen av fiskprisregleringen och fiskeripolitiken i övrigt genomförs.

Avvisa EG-systemet med PO (producentorganisation)

I sin iver att anpassa Sverige till EG föreslog den Hallmanska utredningen inrättandet av en producentorganisation, som skulle hantera det framtida stödsystemet. Ett sådant system innebär att näringens företrädare får handha statliga regleringar. Det är en olämplig sammanblandning av roller. Samhället bör administrera det samhällseliga stödet. Därigenom klargörs också överklagningsmöjligheter m.m. En EG-anpassning av detta slag bör redan nu mönstras ut ur den framtida fiskeripolitiken.

Stimulera ökad konsumtion av fisk

Mot. 1989/90

Jo42

Av folkhälsoskäl behövs det en större andel fisk i kosthålllet. Därför behövs det satsas mer på information om fiskens positiva betydelse. Vi föreslår därför att denna aspekt lyfts fram i den av livsmedelsverket planerade folkhälso-kampanjen.

Nej till Öresundsbron

Undersökningar visar att byggandet av en Öresundsbro allvarligt förärrar saltvatteninflödet i Östersjön. Därigenom hotas torskfisket i Östersjön. Vi anser att det framtida torskfisket i Östersjön skall värnas. Även av detta skäl bör alltså riksdagen säga nej till en bro över Öresund.

Ett ekologiskt anpassat fiske

Varsamma fiskemetoder måste gynnas. Maskstorleken på näten bör inte understiga 10 cm. Bottentrålning och andra metoder som ödelägger havsbotten bör inte tillåtas. Trålgränserna bör flyttas längre ut och upprättas utifrån ett långsiktigt ekologiskt perspektiv, och som tidigare framhållits måste fiskekvoterna balanseras så att överfiskning undviks.

Stärk yrkesfiskarnas rättigheter

Vid etablering av verksamheter som påverkar fisket måste yrkesfiskarnas ståndpunkter beaktas. Yrkesfiskare har nu inte klagorätt vid beslut enligt miljöskyddslagen. Självklart borde yrkesfiskarna betraktas som sakägare då det gäller utsläpp av miljöstörande ämnen till vattenområden som är av betydelse för yrkesfisket, etablering av vindkraftverk, sand- eller grustakter, eller annan tillståndspliktig verksamhet. Vi föreslår därför att riksdagen hos regeringen begär lagförslag som ger yrkesfiskarna denna rättighet.

Katastroffond för fisket

Det är orimligt att fiskarna ensamma skall bära kostnaden för miljöförstöring som orsakats av andra. Samhället måste skapa ett ekonomiskt skydd för fisket vid katastrofer. Vi föreslår därför att en fond inrättas för detta ändamål. Medel ur fonden skall användas för att hålla fiskare skadeslösa då miljöförstöring allvarligt försämrar deras möjlighet till näringsutövning. Ett sätt att använda medlen är att stödja omställning till annat fiske om sådan möjlighet finns. Vi föreslår att riksdagen hos regeringen begär förslag till en sådan katastroffond och att inledningsvis 5 milj. kr. anslås för ändamålet.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Sveriges agerande på det internationella planet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det svenska fisket bör bevaras i minst sin nuvarande omfattning,

3. att riksdagen hos regeringen begär en redogörelse över hur avregleringen av fisket fortskrider i övriga EFTA-länder samt inom EG,

4. att riksdagen hos regeringen begär att en parlamentarisk utredning tillsätts i enlighet med vad som i motionen anförts,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den framtida fiskeripolitiken inte skall anpassas till systemet med producentorganisation för stödet till fiskerinäringen,

6. att riksdagen hos regeringen begär att livsmedelsverket får i uppdrag i att sin planerade folkhälsokampanj särskilt beakta den positiva betydelsen av ökad andel fisk i kosthålllet,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en bro över Öresund inte bör byggas även av det skälet att den hotar det framtida fisket i Östersjön,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett ekologiskt anpassat fiske,

9. att riksdagen hos regeringen begär lagförslag som tillgodoser yrkesfiskarnas rätt att överklaga beslut enligt miljöskyddslagen,

10. att riksdagen hos regeringen begär förslag till inrättande av en fond för att hålla yrkesfiskare skadeslösa vid miljöförstöring, som allvarligt försämrat möjligheterna till näringsutövning,

11. att riksdagen anslår 5 milj. kr. som ett nytt anslag till fiskeristyrningen för under yrkande 10 angiven fond.

Stockholm den 17 april 1990

Annika Åhnberg (vpk)

Alexander Chrisopoulos (vpk)

Rolf L Nilson (vpk)

Jan Strömdahl (vpk)

Jan-Olof Ragnarsson (vpk)

Bengt Hurtig (vpk)